

DECIZIE

de inadmisibilitate a sesizării nr.32g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 236 alin.(5) lit.b) și a textului „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținut de articolul 362 alin.(1) din Codul de procedură civilă (curgerea termenului de apel de la pronunțarea dispozitivului)

nr. 32 din 29.03.2018

Monitorul Oficial nr.195-209/102 din 15.06.2018

* * *

Curtea Constituțională, judecând în componența:
Dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
Dlui Aurel BĂIEȘU,
Dlui Igor DOLEA,
Dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ana Florean, *grefier*,
Având în vedere sesizarea depusă la 20 martie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 martie 2018 în camera de consiliu,
Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 236 alin.(5) lit.b) și a textului „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținut de articolul 362 alin.(1) din [Codul de procedură civilă](#), ridicată de către dl Ivan Surațel, parte în dosarul nr.2a-4160/17, aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 20 martie 2018, de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău (Anatolie Minciună, Victoria Sîrbu și Viorica Mihaila), în baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din [Constituție](#), așa cum a fost interpretat acesta prin [Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016](#).

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Î.M. O.M. „MoldCredit” SRL i-a acordat dlui Alexandru Railean un împrumut în valoare de 2740000 lei. În vederea garantării împrumutului, a fost semnat un contract de ipotecă, investit cu formulă executorie, prin care soții Ivan și Ludmila Surațel, în calitate de debitori ipotecari, au instituit o ipotecă în privința unui imobil. Având în vedere că împrumutul nu a fost restituit, Î.M. O.M. „MoldCredit” SRL a început procedura de executare a imobilului ipotecat.

4. Astfel, pe 12 decembrie 2016, Î.M. O.M. „MoldCredit” SRL a formulat o acțiune în justiție împotriva doamnelor Ionela Nicorici-Railean și Ludmila Surațel și domnilor Alexandru Railean și Ivan Surațel, prin care solicită evacuarea silită a acestora și a altor persoane din imobilul ipotecat, precum și a bunurilor care le aparțin.

5. Pe 30 ianuarie 2017, prima instanță a admis acțiunea reclamantului.

6. Pe 6 martie 2017, dl Ivan Surațel a contestat cu apel hotărârea primei instanțe. Curtea de Apel Chișinău a restituit apelul ca fiind tardiv. Încheierea instanței de apel a fost menținută și de către instanța

de recurs, prin decizia sa din 4 octombrie 2017.

7. Ulterior, pe 21 august 2017, dna Ludmila Surățel a contestat cu apel hotărârea instanței de fond și a solicitat, totodată, repunerea în termenul de declarare a apelului. Instanța de apel a acceptat repunerea în termen și a dispus punerea pe rol a apelului declarat.

8. În cadrul procedurii de apel, dl Ivan Surațel a înaintat un demers cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 236 alin.(5) lit.b) și a textului „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținut de articolul 362 alin.(1) din [Codul de procedură civilă](#). Potrivit acestor prevederi, hotărârea integrală va fi întocmită de către instanța de judecată doar dacă participanții la proces depun cerere de apel, iar termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

9. Prin încheierea din 14 martie 2018, Curtea de Apel Chișinău a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și trimiterea sesizării Curții Constituționale în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale [Constituției](#) sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor [Constituției](#) nu are putere juridică.”

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge

existența dreptului sau a libertății.”

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă sunt următoarele:

Articolul 236

Deliberarea și adoptarea hotărârii

„[...]”

(5) **Instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă:**

a) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, solicită în mod expres acest lucru. Termenul de 30 de zile este un termen de decădere;

b) **participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel;**

c) hotărârea judecătorească urmează să fie recunoscută și executată pe teritoriul altui stat.

[...]”

Articolul 362

Termenul de declarare a apelului

„(1) Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile **de la data pronunțării dispozitivului hotărârii**, dacă legea nu prevede altfel.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că prevederile contestate, potrivit cărora termenul de apel curge de la pronunțarea dispozitivului, încalcă drepturile participanților la proces care nu cunosc despre pronunțarea dispozitivului sau, în general, despre existența procesului. Autorul susține că acest fapt creează un tratament discriminatoriu în raport cu ceilalți participanți la proces, care au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului sau care cunosc despre existența procesului.

13. De asemenea, autorul menționează că, deși instanța este obligată să trimită dispozitivul hotărârii către partea care nu a participat la proces, această procedură este adesea omisă sau îndeplinită defectuos.

14. Autorul excepției susține că prevederile contestate aduc atingere articolelor 4, 7, 8, 16 și 54 din [Constituție](#).

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#), controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl Ivan Surațel, parte în dosarul nr.2a-4160/17, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Ea este formulată de către subiectul abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din [Constituție](#), așa cum a fost interpretat acesta prin [Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016](#).

18. Curtea observă că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 236 alin.(5) lit.b) și textul „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținut de articolul 362 alin.(1) din [Codul de procedură civilă](#). Potrivit articolului 236 alin.(5) lit.b), instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă participanții la proces depun cerere de apel, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii. Articolul 362 alin.(1) stabilește că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile *de la data pronunțării dispozitivului hotărârii*, dacă legea nu prevede altfel.

19. Potrivit argumentelor autorului, prevederile contestate încalcă, în special, prevederile articolului 16 din [Constituție](#).

20. În acest sens, Curtea reiterează că articolul 16 din [Constituție](#) este incident atunci când situația la care se referă tratamentul diferențiat implică una dintre condițiile de exercitare a unui **drept garantat de Constituție** sau dacă măsurile criticate vizează exercitarea unui drept garantat de Legea

fundamentală. Pentru ca articolul 16 să fie incident, este suficient ca situația reglementată de normele contestate să intre în câmpul de aplicare al uneia sau al mai multor dispoziții ale Constituției, care garantează drepturi fundamentale (a se vedea în acest sens [Hotărîrea Curții Constituționale nr.12 din 1 noiembrie 2012](#), §64).

21. Însă în prezenta sesizare, autorul excepției nu a invocat nici un drept garantat de Constituție combinat cu articolul 16 din [Constituție](#), care ar avea legătură cu prevederile contestate.

22. De asemenea, Curtea observă că criticile autorului vizează cu precădere modalitatea de aplicare a dispozițiilor contestate în practica judiciară referitoare la repunerea părților în termenul de declarare a apelului. În acest sens, Curtea reiterează că o eventuală aplicare defectuoasă a dispozițiilor legale nu poate servi drept motiv de neconstituționalitate. Problema de aplicare a legii excede competenței Curții, această atribuție revenindu-le în exclusivitate instanțelor judecătorești.

23. Mai mult, Curtea menționează că apelul din prezenta cauză a fost înaintat de către dna Ludmila Surațel, în privința căreia Curtea de Apel Chișinău a decis repunerea în termen și punerea apelului său pe rolul instanței. De asemenea, Curtea observă că până la punerea apelului dnei Ludmila Surațel pe rolul instanței de apel, autorul excepției a înaintat, la rândul său, un apel, însă care a fost restituit ca fiind tardiv. Prin urmare, normele contestate nu sunt aplicabile pentru situația autorului excepției atât timp cât instanța de apel și, respectiv, instanța de recurs s-au pronunțat deja în privința apelului său tardiv.

24. Astfel, Curtea menționează că, în cazul constatării neconstituționalității unei norme prin intermediul excepției, aceasta nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una **reparatorie**, pentru că ea privește în primul rând situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată.

25. Prin urmare, de invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să **profite**, în primul rând, **autorul acesteia**, în caz contrar, acest instrument riscă să devină unul simulat, o *actio popularis*, pierzându-se în aceste condiții caracterul concret și efectiv al excepției.

26. Având în vedere considerentele menționate mai sus, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și a articolelor 61 alin.(3) și 64 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 236 alin.(5) lit.b) și a textului „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținut de articolul 362 alin.(1) din [Codul de procedură civilă](#), ridicată de către Ivan Surațel, în dosarul nr.2a-4160/17, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTE **Mihai POALELUNGI**

Nr.32. Chișinău, 29 martie 2018.